

**A DEBRECENI EGYETEM
AGRÁR- ÉS GAZDÁLKODÁSTUDOMÁNYOK CENTRUMA**

GAZDÁLKODÁSTUDOMÁNYI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI KAR
TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI TANÁCSA

*résztvevőként,
témavezetőként,
bírálóként,
támogatóként
és érdeklődőként*

tisztelettel meghívja a

2010. MÁRCIUS 30-ÁN

MEGRENDEZÉSRE KERÜLŐ

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIÁRA

A KONFERENCIA HELYE:

DEBRECENI EGYETEM AGTC
4032 DEBRECEN, BÖSZÖRMÉNYI ÚT 138.

A konferencia fővédnöke:
Prof. Dr. Nábrádi András
dékán

A programfüzetet összeállította:

Dr. Szöllősi László
Dr. Tikász Ildikó Edit

A KONFERENCIA PROGRAMJA

- 8.00 ZÁRT ÜLÉS** (GVK épület tanácsterem)
Tájékoztató a bíráló bizottságok elnökei és titkárai részére
- 8.30 MEGNYITÓ** (GVK épület, 104. előadó)
Prof. Dr. Nagy János centrumelnök
Prof. Dr. Nábrádi András egyetemi tanár, dékán
- 8.50 SZÜNET**
- 9.00 – 11.30 TAGOZATI ÜLÉSEK**
- 13.00 ZÁRT ÜLÉS** (GVK épület tanácsterem)
A bíráló bizottságok elnökei és titkárai részvételével
- 15.30 EREDMÉNYHÍRDETÉS ÉS A KONFERENCIA ZÁRÁSA**
(GVK épület 104. előadó)
levezető elnök: *Dr. Tikász Ildikó Edit* kari TDT elnök
díjakat átadja: *Prof. Dr. Nábrádi András* egyetemi tanár, dékán
zárszó: *Dr. Bács Zoltán* stratégiai centrumelnök-helyettes
- 17.00 ÁLLÓFOGADÁS** (Kazánház)
A diákkörös hallgatók, a konzulensek, a bíráló bizottsági tagok és a meghívott vendégek számára.

**INFORMÁCIÓTECHNOLÓGIA ÉS VEZETÉS-SZERVEZÉS
TAGOZAT**
(GVK 010. terem)

Bíráló Bizottság:

Elnök: **Dr. Herdon Miklós**, egyetemi docens
Társelnök: **Dr. Berde Csaba**, egyetemi tanár
Titkár: **Gergely Éva**, Ph.D. hallgató
Tagok: **Keczeli Csaba**, ügyvezető (CTS Kft.)
Nagyné Dr. Polyák Ilona, egyetemi docens
Dr. Pakurár Miklós, egyetemi docens
Dr. Rózsa Tünde, egyetemi adjunktus

Előadók:

09.00 **Bakó Károly István**

GVK Informatikus agrármérnöki szak V. évf.

***A ZigBee technológia alkalmazása a precíziós
mezőgazdaságban***

Konzulens: Dr. Kovács György, tanszéki mérnök

09.20 **Balogh Kálmán**

MTK Agrármérnöki szak V. évf.

***Mezőgazdasági erő- és munkagépek intelligencia növelése
fedélzeti számítógéprendszer fejlesztésével***

Konzulens: Dr. Kovács György, tanszéki mérnök

09.40 **Bokor Judit**

GVK Informatikus és szakigazgatási agrármérnöki (BSc) szak II. évf.

Az információ energiaigénye

Konzulens: Dr. Kovács György, tanszéki mérnök
Dr. Nábrádi András, egyetemi tanár

10.00 **Dombi Mihály – Balázs Ádám**

GVK Vidékfejlesztési agrármérnöki szak V. évf. –

IK programtervező matematikus szak V. évf.

***Magyarország maximális biomassza-energetikai potenciáljának
számítása az agroökológiai lehetőségek figyelembevételével***

Konzulens: Dr. Kuti István, egyetemi docens

10.20 **Hajnal Zoltán**

GVK Informatikus agrármérnöki szak V. évf.

***Talajinformációs Monitoring adatok elemzése és megjelenítésük
webes felületen***

Konzulens: Dr. Várallyai László, egyetemi docens

10.40 **Németi Viktor**

MTK Agrármérnöki szak V. évf.

***A vezetés és a megelégedettség összefüggései különböző méretű
szervezeteknél***

Konzulens: Dr. Vántus András, egyetemi adjunktus

11.00 **Pierog Anita**

GVK Gazdasági agrármérnöki szak V. évf.

A döntés funkcionális elvű vizsgálata civil szervezetekben

Konzulens: Dr. Szabados György, egyetemi tanársegéd

MÓDSZERTAN, MARKETING ÉS PÉNZÜGY-SZÁMVITEL
TAGOZAT
(GVK 104. előadó)

Bíráló Bizottság:

Elnök: **Dr. Ertsey Imre**, egyetemi tanár
Társelnök: **Dr. Zajác Zsuzsanna**, igazgató (Discimus Üzleti Akadémia)
Titkár: **Csikós Margit**, Ph.D. hallgató
Tagok: **Dr. Felföldi János**, egyetemi docens
Kondorosi Ferencné dr., egyetemi docens
Dr. Nagy Lajos, egyetemi tanársegéd
Dr. Rózsa Attila, egyetemi adjunktus

Előadók:

09.00 **Nagy Annamária**

GVK Pénzügy és számvitel (BA) szak III. évf.

***Környezeti számvitel és környezeti kontrolling, a versenyképes
gazdálkodás eszközei***

Konzulens: Dékán Tamás, ügyvivő-szakértő

09.20 **Nagy Enikő**

GVK Pénzügy és számvitel (BA) szak III. évf.

Reálopciók alkalmazása a pénzügyekben

Konzulens: Dr. Tarnóczy Tibor, egyetemi docens

09.40 **Nyíri Enikő**

GVK Gazdasági agrármérnöki szak V. évf.

***Statisztikai módszerek alkalmazása a sertés áradatok
elemzésében***

Konzulens: Dr. Balogh Péter, egyetemi adjunktus

10.00 **Pocsai Krisztina**

GVK Gazdasági agrármérnöki szak V. évf.

***Mangalicatermelők vizsgálata BOOTSTRAP mintavételezés
alkalmazásával***

Konzulens: Dr. Balogh Péter, egyetemi adjunktus

Dr. Szabó Péter, egyetemi docens

10.20 **Soltész Angéla**

GVK Gazdasági agrármérnöki szak V. évf.

***Tenyészállat előállító sertéstelepek összehasonlító vizsgálata
túlélés-elemzéssel***

Konzulens: Dr. Balogh Péter, egyetemi adjunktus

10.40 **Som János**

GVK Kereskedelem és Marketing (BA) szak II. évf.

Mézfogyasztói szokások vizsgálata Debrecenben

Konzulens: Árváné Ványi Georgina, tudományos segédmunkatárs

11.00 **Szakács Viktor**

GVK Kereskedelem és Marketing (BA) szak II. évf.

***Ásványvíz fogyasztási szokások marketingelemzése statisztikai
módszerekkel***

Konzulens: Dr. Kovács Sándor, egyetemi tanársegéd

**VIDÉKFEJLESZTÉS ÉS FUNKCIONÁLIS GAZDÁLKODÁSI
TAGOZAT**
(GVK 109. terem)

Bíráló Bizottság:

Elnök: **Dr. Pető Károly**, egyetemi docens
Társelnök: **Pallagi László**, kirendeltség-vezető (HB Megyei MVH)
Titkár: **Kovács Péter**, Ph.D. hallgató
Tagok: **Domokos Béla**, csoportvezető (ÉARFÜ)
Katonáné dr. Kovács Judit, egyetemi adjunktus
Dr. Szabó Bernadett, egyetemi adjunktus

Előadók:

09.00 **Erdős Zsuzsa**

GVK Informatikus és szakigazgatási agrármérnöki (BSc) szak III. évf.

Hajdúszoboszlói Búzakalász Agrárszövetkezet átalakulásának gazdasági és társadalmi hatásai

Konzulens: Dr. Nábrádi András, egyetemi tanár

09.20 **Kürtösi Mónika**

GVK Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki (BSc) szak III. évf.

A tanyavilág helyzete napjainkban

Konzulens: Dr. Tikász Ildikó Edit, egyetemi adjunktus

09.40 **Molnár Gabriella**

GVK Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki (BSc) szak III. évf.

Egyes hajdú-bihar megyei élelmiszer-gazdasági vállalatok környezettudatos magatartásának vizsgálata

Konzulens: Dr. Odor Kinga, egyetemi tanársegéd

10.00 **Nagy Csilla**

GVK Vidékfejlesztési agrármérnöki szak V. évf.

Az AVOP és EMVA vidékfejlesztési intézkedések jelentősége az Ibrány-Nagyhalászi kistérségben

Konzulens: Dr. Nagy Géza, egyetemi tanár

10.20 **Pleszkó Réka**

GVK Vidékfejlesztési agrármérnöki (MSc) szak I. évf.

A településfejlesztés lakossági igényei Nagycsécén

Konzulens: Dr. Nagy Géza, egyetemi tanár

ÖSSZEFOGLALÓK

A ZIGBEE TECHNOLÓGIA ALKALMAZÁSA A PRECÍZIÓS MEZŐGAZDASÁGBAN.

Szerző: **Bakó Károly István**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Kovács György**, tanszéki mérnök

Napjainkban a számítógépes hálózatok az élet szinte minden területén megtalálhatóak, vezetékes, vagy vezeték-nélküli formában. A vezeték nélküli hálózati megoldások eleinte a vezetékes rendszerek kiegészítéseként valamint azok alternatívájaként jelentek meg, a szabványok is a közepes és nagysebességű adatátvitel, hang, kép, videó, és PC-s hálózatok kiszolgálásához készültek.

A mérés, automatizálás azonban másfajta hálózatokat is életre hívott. A szenzorok és beavatkozó, vezérlő egységek másfajta igényeket támasztanak a hálózattal szemben, mint az előzőekben említett megoldások. Kevesebb adatot kell továbbítaniuk, kisebb adatátviteli sebességet, és ezzel kisebb sávszélességet igényelnek, de szükséges a rövid várakozási idő, látencia, az alacsony energia felhasználás és a biztonságos kommunikáció. Elterjedésük egyik legfontosabb kulcskérdése a rendszerkialakítási és az üzemeltetési költségek alacsony szinten tartása.

A ZigBee szabvány a Bluetooth és a Wifi hálózat előnyeit egyesíti. Lehetővé teszi nagykiterjedésű Ad-hoc kapcsolaton alapuló önszervező vezeték nélküli hálózat kiépítését.

Ebben a munkámban ezek egyik lehetséges hasznosításával foglalkozom.

Magyarország alapvetően agrárjellegű ország, ahol egyre fontosabb a hatékonyság és a minőség. Ennek egyik eszköze lehet a precíziós mezőgazdaság. A precíziós mezőgazdaság áttételesen, de elősegítheti a vidék fejlődését, csökkentheti a vidékről való elvándorlást.

Dolgozatomban egy tízhektáros mezőgazdasági tábla időjárási, illetve talajt jellemző adatainak begyűjtésére, elemzésére alkalmas rendszertervet dolgozok ki, bemutatom, milyen eszközök és milyen programok szükségesek hozzá, majd a kialakítás költségvonzatát ismertetem. Céломul a gazdálkodó pontos és naprakész információval való ellátását tűztem ki.

Tervezett szenzorhálózatomnál törekedtem a költségek minimalizálására, de úgy, hogy ez nem menjen a minőség rovására.

MEZŐGAZDASÁGI ERŐ- ÉS MUNKAGÉPEK INTELLIGENCIA NÖVELÉSE FEDÉLZETI SZÁMÍTÓGÉPRENDSZER FEJLESZTÉSÉVEL

Szerző: **Balogh Kálmán**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Kovács György**, tanszéki mérnök

A hordozható számítógépek ára az elmúlt néhány évben kevesebb, mint felére csökkent, azonban nagymértékben javult a megbízhatóságuk. Ez pedig megteremti az egyre általánosabb terepi alkalmazásuk feltételeit. A gépjárművekben fedélzeti számítógépként alkalmazható CarPc-k megjelenésével egyszerűen telepíthetünk intelligens rendszereket járműveinkbe.

A legújabb fejlesztésű mezőgazdasági gépek már alkalmazzák a legkorszerűbb beágyazott technológián alapuló megoldásokat, de a régebbi vagy kevesebb elektronikát hordozó gépeket is intelligensebbé tehetjük, ha különböző technológiai funkcióknak vezérlésért felügyeletét egy fedélzeti számítógépként alkalmazott CarPc-vel oldjuk meg (pl.: szemenkénti és gabona vetőgép ellenőrző rendszer).

Dolgozatom témája saját igény által fogalmazódott meg, mezőgazdasági és informatikai ismereteim alapján, egy Zetor 8245-ös traktor intelligenciáját megnövelni, azaz egy univerzális munkagép vezérlő és információ gyűjtő eszközt készíteni a Pc lehetőségeit felhasználva. Az így kialakított rendszer tetszőleges számú alkalmazás felügyeletére alkalmas és bővítése is egyszerűen megoldott.

Ezen fejlesztés illusztrálására vizsgálataimat egy szemenkénti vetőgépre épített vetés ellenőrző rendszerrel végeztem, amihez a programot magam írtam. Interfészként a nyomtató portot használtam, melyre közvetlenül kapcsolhatók az általam épített infra magérzékelők. Az technológia tesztelését egy SPC-6 szemenkénti vetőgép, vetési eredményeivel végeztem.

A megvalósított rendszer alapját képezi a további fejlesztéseknek: a CarPc-k egymás és egy szerver közti kommunikáció kialakítása, az adatok folyamatos megosztása a különböző gépek számára; GPS antenna segítségével naplófájlok készítése, melyeket egyes programok akár azonnal, de a felhasználó később is ki tud értékelni (táblatorzskönyv készítés). A megvalósított kommunikáció és a GPS koordináták segítségével képesek lennék az erő és munkagép számára, egy előre optimalizált egymással szinkronizált útvonalat tervezni, ami hatékonyabb mozgást és csökkentet holtidőket eredményez a munka folyamán.

AZ INFORMÁCIÓ ENERGIÁIGÉNYE

Szerző: **Bokor Judit**, II. évfolyamos hallgató (BSc)
Konzulensek: **Dr. Kovács György**, tanszéki mérnök
Dr. Nábrádi András, egyetemi tanár

Napjainkban számos új információtechnológiai találmány jelenik meg, segítve ezzel az emberiség előrehaladását. Az utóbbi néhány esztendőben azonban az egyre nagyobb számítási teljesítmény és a kisebb méret mellett egyre több informatikai cég az energiatakarékosságot is célul tűzte ki fejlesztéseinél. Tudatos odafigyelés környezetünkre manapság létkérdés.

Ma használatos „zöld informatika” divatos kifejezése alatt sok mindent értünk, ide tartozik például környezetvédelmi szempontból az eszközök gyártása, használata, és ezek megsemmisítése is. Dolgozatomban ezek közül az energiafelhasználás kérdéskörét tekintem át részletesebben, valamint kitérek ennek közvetett hatásaira.

Az energiatakarékosság, mint általános igény jelentkezik, és igaz, hogy nem az információtechnológia fogyasztja el a legtöbb energiát, de mint élenjáró technológia, ebben is utat tud mutatni.

Munkám során áttekintem a számítástechnika elterjedésétől napjainkig az információfeldolgozás energiaigényességét. Megkísérlem meghatározni az információ-energia ekvivalencia értéket különböző időszakokra vonatkoztatva, azaz számszerűsíteni az egységnyi adatfeldolgozáshoz tartozó energiaszükségletet.

Külön kitérek a koncentrált számítástechnika, azaz a nagygépes megoldások, a személyi számítógépek és az Internethasználat során jelentkező eszközhasználati szokásokra, valamint ezek energiavonatkozásaira.

Az egyre inkább közművé váló hálózati szolgáltatásokkal kapcsolatban áttekintést adok a szolgáltatók koncentrált elhelyezésű kiszolgálói, tárolói megoldásairól, valamint ezek üzemeltetése során lehetséges „zöld” technológiáiról.

**MAGYARORSZÁG MAXIMÁLIS BIOMASSZA-ENERGETIKAI
POTENCIÁLJÁNAK SZÁMÍTÁSA AZ AGROÖKOLÓGIAI LEHETŐSÉGEK
FIGYELEMBEVÉTELÉVEL**

Szerzők: **Dombi Mihály**, V. évfolyamos hallgató
Balázs Ádám, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Kuti István**, egyetemi docens

Jelenünk, és az előttünk álló évek, évtizedek egyik legnagyobb kihívása az emberiség számára a fejlődés fenntartható irányba való elmozdítása lesz. E tekintetben talán a legfontosabb feladatunk az energiarendszerek átalakítása, annak érdekében hogy azok egyre kisebb nyomást fejtsenek ki természeti környezetünkre, de eközben biztosítsák a kiegyensúlyozott társadalmi és gazdasági fejlődést.

Magyarország esetében létfontosságú a kifejezetten jó biomassza-előállítási adottságok kihasználása e célra. Az általunk felvázolt modell lehetőséget nyújt annak pontos számítására, hogy az agroökológiai adottságokat figyelembe véve, mekkora szerepet játszhat a biomassza jövőnk energia-szerkezetében, és hogy jelenlegi ismereteink szerint melyek azok a növényi kultúrák és hasznosítási technológiáik, amelyek a legnagyobb nettó energiahozamot biztosíthatják.

Vizsgálatunk során számos mezőgazdasági és erdészeti növényfajt figyelembe vettünk az agrotechnika és a genetikai alapok állandó, magas színvonalát feltételezve, valamint kizártuk az energetikai hasznosítás köréből az élelmiszergazdaság számára szükséges termőterületeket.

A modell digitális adatbázisokon alapszik, és az egyes kultúrák igényeit szem előtt tartva adott termőhelyen a legnagyobb nettó energiahozamú fajt, illetve hasznosítási technológiát preferálja. Ezáltal összeáll egy térképi adatbázis, mely a maximális nettó energiahozamot adó területhasználatot mutatja, az így számított energia-mennyiséghez az évente hulladékból maximálisan rendelkezésre álló biomassza eredetű energia-mennyiséget hozzáadva kapjuk Magyarország fenntartható bioenergetikai potenciálját. A vizsgálat során éltünk bizonyos természetvédelmi, környezetpolitikai kikötésekkel is: az erdőterületek helyét nem foglalhatják el mezőgazdasági kultúrák, valamint előnyben részesülnek az őshonos állományalkotó fajfajok.

Az általunk leírt modell nem vesz figyelembe számos olyan gazdasági tényezőt melyek a valóságban befolyásolják, hátráltatják a bioenergetika fejlődését, de alkalmas lehet energiapolitikai döntések támogatására és egyes gazdasági szereplők döntés-előkészítésének megalapozására.

HAJDÚSZOBOSZLÓI BÚZAKALÁSZ AGRÁRSZÖVETKEZET ÁTALAKULÁSÁNAK GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HATÁSAI

Szerző: **Erdős Zsuzsa**, III. évfolyamos hallgató (BSc)
Konzulens: **Dr. Nábrádi András**, egyetemi tanár

Már 1989 után, a rendszerváltást követően megkezdődött a mezőgazdasági szövetkezetek átalakulása. Ez a folyamat még ma sem fejeződött be. Munkám során azt kívánom bemutatni, hogy több mint 20 évvel a rendszerváltás után is van olyan szövetkezet, amely át szeretne alakulni más gazdasági társaságformába. Alkalmam nyílik téma kifejtése során, hogy bemutassam, azokat a gazdasági és társadalmi tényezőket melyek nagy részben befolyásolták, hogy a szövetkezetben változások legyenek. Ezen átalakulást egy viszonylag új törvény befolyásolja, amely nem más, mint a 2006. évi X. törvény a szövetkezetekről. A téma feldolgozása során analízisek, mátrixok valamint kérdőíves feldolgozás segítségével vizsgáltam a lezajló folyamatokat. Az új gazdasági társaság 2010. március 1-vel létre is jött. A társasági formája pedig zártkörűen működő részvénytársaság, melynek neve Hajdúszoboszlói Búzakalász Zártkörűen Működő Részvénytársaság lett. Összehasonlításra kerül az, hogy a két társasági formának melyek az előnyei és melyek a hátrányai. Bemutatom azt is milyen címletű részvények, milyen formában kerülnek kiadásra. A szövetkezet működésében az átalakulási folyamatok, eddig nem okoztak fennakadásokat ez főként a vezetői réteg változatlanságának köszönhető. A kérdőíves feldolgozásnak során, amely név nélkül történt arra kerestem a választ, mit is várnak el valójában a dolgozók - és természetesen a vezetőség tagjai is – a zártkörű részvénytársaságtól. Végül arra is kitérek, hogy az átalakulás során milyen vagyonban bekövetkező változások lehetségesek.

TALAJINFORMÁCIÓS MONITORING ADATOK ELEMZÉSE ÉS MEGJELENÍTÉSÜK WEBES FELÜLETEN

Szerző: **Hajnal Zoltán**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens neve: **Dr. Várallyai László**, egyetemi docens

A talajmonitoring a talajtulajdonságok térbeni eloszlásának és időbeni változásainak szisztematikus regisztrációja. A monitoring rendszerek rendszeres mintavételezésen és vizsgálatokon alapulnak.

A talajokat fenyegető különböző természetű veszélyek megléte szükségessé teszi egy olyan közösségi szinten működőképes megfigyelőhálózatot, melynek segítségével a szakértők megfelelő adatokhoz juthatnak a talajokban lejátszódó folyamatok alakulásáról. A monitoring rendszerek által nyert információk felhasználási területeit is rögzítik, úgy mint a természeti változások, emberi beavatkozások talajra gyakorolt hatásának nyomon követése, talajdegradációs folyamatok, talajszennyezések regisztrálása, azok megelőzése, mérséklése érdekében, racionális földhasználat és környezetvédelem talajtani megalapozása, különböző modellekhez való adatszolgáltatás.

Céлом egy olyan talajinformációs adatbázisnak az elkészítése volt, amely azon talajtulajdonságokról - tápelemek mennyiségéről - szolgáltat információkat, melyek a talajfunkciók szempontjából fontosak, úgymint tápanyag-ellátottság, szervesanyag-tartalom, biodiverzitás és nehézfém szennyezés. Ezek a mennyiségi adatok rendkívül fontosak lehetnek a fenntartható mezőgazdasági fejlődés szempontjából. - Vizsgálataimat Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megye területén végeztem el. – Az adatokat egy adatbázisból kérdeztem le és dolgoztam fel, majd webes felületen diagramokkal színesítve publikussá tettem, egy regisztrációs rendszer kialakításával szabályozva az adatokhoz való hozzáférést.

Az általam elkészített adatbázis a MySQL relációs adatbázis-kezelő rendszer segítségével a felhasználói igényeknek megfelelően könnyen módosítható. A webes felületet PHP szerveroldali szkriptnyelven készítettem el, ahol különféle lekérdezések alapján a felhasználó azokat az adatokat és diagramokat tekintheti meg, amelyekre éppen szüksége van, ha rendelkezik felhasználói azonosítóval, melyet csak regisztrálás során kaphat.

A TANYAVILÁG HELYZETE NAPJAINKBAN

Szerző: **Kürtösi Mónika**, III. évfolyamos hallgató (BSc)

Konzulens: **Dr. Tikász Ildikó Edit**, egyetemi adjunktus

A napjainkban oly nagy szerepnek örvendő vidékfejlesztés hosszú távú célja a vidékiség, mint életforma, kornak megfelelő restaurációja. Évekkel ezelőtt az emberek rádöbbenek arra, hogy a vidéknek kiemelt szerepbe kell kerülnie, hiszen Magyarország lakosságának döntő része itt él. Ez a felismerés helyénvaló, viszont nem tettek említést az évszázados múlttal rendelkező tanyavilág helyzetéről, annak javításáról. Napjainkban a tanyán élők igen nehéz helyzetben vannak, kiszorulnak minden támogatásból és senki sem fordít rájuk figyelmet. Ezt a folyamatot végiggondolva határoztam el, hogy én oda fordítom a fejem és körbenézek ezen a vidéken.

Elsődleges célom, hogy feltárjam a tanyavilág mai helyzetének kialakulásához vezető folyamatokat; leírjam a tanyák kialakulásának történetét, e folyamatot kiváltó okokat és hatásokat, valamint tanulmányozzam a régi tanyák szerkezeti- és működési elvét. Szintén célom a jelenlegi állapotok felmérése személyes kutatás útján, és ezen ismeretek alapján a következtetéseket levonni a tanyák jövőbeli sorsának lehetséges alakulásával kapcsolatban. Vajon a XXI. században fenntartható ez az életforma? A tanyavilág megújulása vagy teljes eltűnése a megoldás?

A vizsgálati módszereimet tekintve primer, illetve szekunder adatgyűjtést is végeztem. A szekunder adatgyűjtés keretén belül könyvek, folyóiratok felkutatásával, tartalmuk értelmezésével foglalkoztam, mely biztosította, hogy a tanyák sorsának múltbeli alakulását részleteibe menően megismerjem. A primer adatokra kvalitatív kutatás útján tettem szert, azon belül is a mélyinterjú megkérdezést választottam. Ez a fajta adatgyűjtés tette lehetővé, hogy a tanyák jelenlegi helyzetét felmérjem, a nyitott kérdések révén, a tanyán élők indítékait, motivációit, mögöttes gondolatait felfedjem. Az interjúkészítést Békés megye területén végeztem 2009. december közepe és 2010. február eleje között. 10 tanyán élő emberrel készítettem mélyinterjút. Az interjúalanyok kiválasztása véletlenszerűen történt, de figyeltem arra, hogy legyenek idősek, fiatalok, egyedül élők, családosok is közöttük, illetve hogy különböző településekhez tartozó tanyákat keressek fel. A kérdésekre adott válaszokat összegeztem, és ezek alapján levontam a konklúziót.

EGYES HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÉLELMISZER-GAZDASÁGI VÁLLALATOK KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Készítette: **Molnár Gabriella**, III. évfolyamos hallgató (BSc)
Konzulens: **Dr. Odor Kinga**, egyetemi tanársegéd

Dolgozatomban arra vállalkoztam, hogy megvizsgáljam az élelmiszer-gazdasági vállalatok környezettudatos magatartását, gyakorlati megvalósulását. Témaválasztásomat indokolja, hogy a népességnövekedés egyre nagyobb terheket ró az élelmiszertermelésre, az intenzívebb termelés velejárója pedig a növekvő mértékű emisszió.

A környezettudat, a környezettudatos magatartás, mint új politikai, gazdasági, társadalmi és tudományos próbálkozás jelentős mértékű szerepkörhöz jutott az utóbbi években. Napjainkban a környezetvédelemnek nemcsak természeti, hanem gazdasági és szociális összetevői is vannak. Ez magában foglalja a természeti erőforrásokkal való ésszerű gazdálkodást, előtérbe helyezi a megelőzés gyakorlatát, ezen belül a gazdasági-technológiai fejlesztésből eredő környezeti hatások előrebecslését, és a környezet teherbíró képességével való összhang megteremtését.

A fentieket figyelembe véve, dolgozatom első részében lehatárolom az élelmiszer-gazdaság fogalmát szűkebb, illetve tágabb értelemben, majd megvizsgálom a nemzetgazdaságban, régióban és a megyében betöltött szerepét.

A második részben a környezettudat, környezettudatos magatartás fogalmak közötti jelentésbeli eltérések tisztázására; egyéni és szervezeti szinten történő dimenzionálására vállalkozom, bemutatva a vállalatok környezeti menedzsment rendszerét.

A harmadik részben megkísérlek az élelmiszer-gazdasági vállalatoknál, mint fontos nyersanyag-felhasználó és melléktermék-kibocsátó szervezetekben lezajló termelési folyamatok között egy „szimbiózis” kapcsolatot modellezni, amely jelentős mértékben hozzájárulhat a hulladékkibocsátás és anyagfelhasználás csökkentéséhez.

Végül a vizsgált célcsoport körében kérdőíves felmérést készítek a tisztább termelés, és környezetbarát vállalatvezetés és környezeti fejlesztés meglétéről, kialakításának eshetőségeiről. Ezt követően összehasonlító elemzéssel értékelem a kapott eredményeket, majd a komplex ipari ökológiai rendszer felállításához megvizsgálom a megvalósítást segítő lehetőségeket és számításba veszem az akadályozó tényezőket.

KÖRNYEZETI SZÁMVITEL ÉS KÖRNYEZETI KONTROLLING, A VERSENYKÉPES GAZDÁLKODÁS ESZKÖZEI

Szerző: **Nagy Annamária**, III. évfolyamos hallgató (BA)
Konzulens: **Dékán Tamás**, ügyvivő-szakértő

Napjainkban egyre nagyobb figyelmet kap a környezetvédelem, amely az emberi tevékenység káros hatásainak kiküszöbölésére irányul, ezáltal központi kérdéssé válik a gazdálkodók számára is a környezettudatos vállalatirányítás. Ahhoz, hogy a cégek gazdasági teljesítményük mellett társadalmi elismertségüket is megszerezzék, hitelesen kell számot adni tevékenységükről. Ez a vállalkozások társadalmi megítélésének javulása mellett, az egyre erősödő piaci versenyben, növekvő versenyképességet is jelenthet.

A környezeti számvitel segítséget nyújt, egy olyan számviteli információs rendszer kialakításában, amely mind a gazdasági, mind a környezeti érdekeket szem előtt tartja. A környezeti számvitel, tehát a számvitelnek azon területe, amely a vállalkozások környezetvédelmi tevékenységének gazdasági hatásait tartják nyilván, elemzik és jelentésekbe foglalják.

A környezeti számvitel vállalkozási szinten illetve nemzetgazdasági szinten is értelmezhető, dolgozatomban elsősorban a vállalati szintű környezeti számvitelt mutatom be, ennek két fő területét a környezeti kötelezettségekkel illetve környezeti költségekkel kapcsolatos információk összegyűjtését és elemzését magában foglaló környezeti pénzügyi számvitelt, valamint a vezetői környezeti számvitelt, amely a döntések meghozatalához szükséges olyan információkra koncentrálnak, amely kiemelten a környezeti költségekre, energia és anyamérlegekre vonatkozik.

Ahogy a hagyományos pénzügyi számvitel által szolgáltatott információk fontos építőkövei a kontrolling rendszer működésének, úgy a pénzügyi környezeti számvitelre alapozva, a vállalkozások kialakíthatnak ún. környezeti kontrolling rendszert. A környezeti kontrolling a környezeti számvitel olyan alrendszer, amely a költségelemzéssel és más kontrolling módszerekkel megalapozza a gazdaságos környezetvédelmet. Ennek keretében részletesen elemzem melyek a környezetvédelemmel kapcsolatosan felmerülő költségek, milyen szempontok szerint lehet ezeket csoportosítani, illetve felosztani a költségokozók között.

A környezeti számvitel viszonylag fiatal tudományterület, ezért kutatásaim során fontosnak találtam megvizsgálni, hogy a számviteli alapelvek hogyan alkalmazhatóak ezen a területen illetve hogyan érvényesülnek a gyakorlatban.

AZ AVOP ÉS EMVA VIDÉKFEJLESZTÉSI PÁLYÁZATOK JELENTŐSÉGE AZ IBRÁNY-NAGYHALÁSZI KISTÉRSÉGBEN

Szerző: **Nagy Csilla**, V. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Nagy Géza**, egyetemi tanár

Magyarország 2004. május 1.-től az Európai Unió teljes jogú tagja. Hazánk régi álma teljesült ezzel, hisz nemcsak a rendszerváltás óta, hanem évszázadokon át próbáltunk közelebb és közelebb kerülni a nyugat-európai fejlődési központhoz.

A vidékfejlesztésről szóló 1257/1999 valamint a z 1698/2005 EK rendeletek határozták meg a vidékpolitikai intézkedések kereteit, melyek a korábbi és a jelenlegi programozási időszakban fejlesztési lehetőséget kínált az arra jogosult vidéki térségeknek. Ilyen térség a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye északnyugati szegletében található Ibrány-Nagyhalászi kistérség is, amely 17 települést foglal magába.

Az Agrár- és Vidékfejlesztés Operatív Program (AVOP) a Nemzeti Fejlesztési Tervben (NFT) megfogalmazott stratégiai célokhoz kapcsolódott a 2004-2006 közötti időszakban.. Továbbvitte és beépítette a hazai agrártámogatási rendszer elemeit. Kiemelkedő szerepe volt a vidék szociális problémáinak megoldásában és a vidékfejlesztésben. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) vidékfejlesztési intézkedéseinek megvalósításához új támogatási lehetőségek nyíltak. Eddig az EMOGA (Egységesített Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap) volt, amely lényegesen bonyolultabb, mint az új Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap, amely a 2007-2013-as időszakban finanszírozza a vidékfejlesztést.

Dolgozatomban szeretném bemutatni, hogy a két vidékfejlesztési program intézményrendszerén, céljain, prioritásain és intézkedésein keresztül milyen projektek valósultak meg a kistérségben.

Munkám elkészítéséhez a Nyíregyházán működő Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivataltól és az Ibrányban működő Ibrány-Nagyhalászi Helyi Vidékfejlesztési Irodától gyűjtöttem a kiinduláshoz szükséges adatokat és információkat. Ezeket felhasználva, kérdőívek segítségével, illetve mélyinterjúk alapján értékeltem, milyen véleménnyel voltak a pályázók az Operatív Programok által kínált lehetőségről és hogyan értékelik az UMVP által kínált lehetőségeket. Az érintettek tapasztalatai alapján pedig következtetéseket vontam le, hogy milyen szerepe volt a Programoknak a kistérség életében.

REÁLOPCIÓK ALKALMAZÁSA A PÉNZÜGYEKBEN

Szerző: **Nagy Enikő**, III. évfolyamos hallgató (BA)

Konzulens: **Dr. Tarnóczy Tibor**, egyetemi docens

A vállalatok és a beruházások értékelésében hagyományosan az ún. DCF (diszkontált cash-flow) módszert használták és használják napjainkban is. Ez a módszer az esetek többségében jól használható, azonban vannak olyan esetek, amikor az értékeléshez opcionális jövőbeli lehetőségek kapcsolhatók, esetleg a bizonytalanságot is kezelni kell. Az ilyenek esetek megoldására kezdték el használni a pénzügyi eszközök értékelésére használt opcióárazási módszereket a reáleszközök területén is. A módszer később reálopció néven vált ismertté.

Az eszközök értékét rendszerint a belőlük származó pénzáramlások jelenértékének összegeként határozhatjuk meg. Vannak azonban olyan esetek, ahol az eszközökből származó pénzáramlásokat különböző események bekövetkezése, esetleg más eszközök értéke befolyásolja. Ezen lehetőséget hívjuk opciónak, amely esetekben csak az eszközökből származó pénzáramok diszkontálásával alulbecsülhetjük az eszközök tényleges értékét.

A reálopció kifejezést 1977-ben Stewart Myers alkotta meg, hivatkozva az opcióárazási elméletre, valamint a tudással és rugalmassággal rendelkező nem pénzügyi, illetve reál befektetésekre. Az opcióárazáshoz kapcsolódóan számos modell került kidolgozásra, amelyek közül a legismertebb a Black-Scholes modell. Az opcióárazási modelleknek az utóbbi időben egyre több pénzügyi alkalmazásával is találkozhatunk.

A reálopciók alkalmazásához a vállalatnak pontosan körül kell határolnia azokat lehetőségeket, amelyek a működését befolyásolhatják. Ennek megvalósítására kétlépcsős eljárást alkalmaznak, amit „opciós láncnak” is neveznek. Kezdetben az opciós lehetőségek nem láthatóak, és ezeket nevezik árnyékopciónak. A vezetés feladata, hogy az opciós lehetőségeket felismerje, és a döntéshozatalba beépítse, azaz az opció realizálásra kerülhessen. Ezután dönteni kell az opció „lehívásáról”, azaz az opció érvényesítéséről.

Dolgozatomban bemutatom a reálopciók jellemzőit, bemutatom és összehasonlítom a reálopciók értékelési lehetőségeit, az azokhoz kapcsolódó érzékenységvizsgálati lehetőségeket és végül egy pénzügyi példán keresztül bemutatásra kerül egy pénzügyi alkalmazási lehetőség. A bemutatott példa egy tőzsdei vállalat adataira épül és a probléma megoldására a R statisztikai programcsomagban meglévő opcióértékelési és szimulációs lehetőségeket használtam fel.

A VEZETÉS ÉS A MEGELÉGEDETTSÉG ÖSSZEFÜGGÉSEI KÜLÖNBÖZŐ MÉRETŰ SZERVEZETEKNEÉL

Szerző: **Németi Viktor**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Vántus András**, egyetemi adjunktus

Napjainkban a szervezetek működésének hatékonysága előtérbe került, ennek vizsgálata több szinten is indokolt. Egyrészt a vezetőnek tisztában kell lennie azzal, hogy az általa vezetett intézmény hogyan végzi a tevékenységét. Másrészt a dolgozó véleményformálása is befolyásolja a tevékenységük sikerességét. Mindezek elengedhetetlen velejárója a vezetett szervezet ügyfeleinek megalégedettsége is.

Dolgozatomban az említett három szintet vizsgáltam, különös tekintettel arra, hogy a dolgozók véleménye és munkájuk színvonala összecseng-e az ügyfelek véleményével, megalégedettséggel. Ahhoz, hogy egy szervezet jól működjön, általában jó vezetőre is szükség van. Emiatt szükségesnek találtam vizsgálni azt is, hogy az eredményeikre milyen vezetési stílus van hatással.

A fentiek vizsgálatához, az adatgyűjtés módszerül, mélyinterjút, kérdőívet, valamint dokumentum-elemzést alkalmaztam. Az adatok feldolgozását, elemzését, MS Excel, Word programmal végeztem. Az általam vizsgált szervezetek azonos tevékenységet végző hivatalok, a Hajdú-Bihar megyében található Debreceni Körzeti Földhivatal, valamint a Hajdúszoboszlói Földhivatal volt. Ezen intézményeknél ugyanúgy fontos szempont a hatékonyság, mint bármilyen más állami és nem állami szervezetnél.

A vizsgálat eredményei alapján megállapítottam, hogy bizonyos kérdésekben különbségek mutatkoznak a két intézmény között, valamint az egyes intézményeken belül is, a vezető, dolgozó, ügyfél vonatkozásában egyaránt.

Mindezen eredmények ismeretében, olyan javaslatokat fogalmazok meg, amelyek ezen intézmények napi gyakorlata számára hasznosítható, és ezek figyelembe vételével tevékenységük sikeresebbé tehető.

STATISZTIKAI MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA A SERTÉS ÁRADATOK ELEMZÉSÉBEN

Szerző: **Nyíri Enikő**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Balogh Péter**, egyetemi adjunktus

A nyugat-európai sertéshús-fogyasztás 120 kg/fő, míg hazánkban ez 90 kg/fő, és a keleti országok fogyasztása is erre felé tendál. Az EU-ban a sertéshústermelés és –fogyasztás a következő időszakban alacsonyabb lesz, mint a kilencvenes években.

Az agrárágazat egyik speciális problémája a termelői árakban mutatkozó ciklikus mozgás. A sertéspiacon a kibocsátott termék mennyiségét és a felvásárlási árakat szabályos éven belüli mozgások is (szezonalitás) jellemzik.

Dolgozatomban a magyarországi sertésárak alakulásának összefüggéseit vizsgálom. Az árak alakulására sok tényező hat, mint például a takarmányárak, az agrártámogatási rendszer, termelők által felkínált vágósertések mennyisége és a feldolgozóipar igényei, az importot terhelő vámok, a munkabérek alakulása, és ezek eredményezhetik az idősorokban megfigyelhető nagyfokú ingadozásokat.

Kutatásom célja az volt, hogy a sertéstartással kapcsolatos rövid- és hosszú távú ár adatok alapján különböző statisztikai módszerekkel megvizsgáljam a kimutatható összefüggéseket és előrejelző modelleket készítssek. A további vizsgálataim során céltól öt év vágósertés havi árainak ingadozásait figyelembe véve az SEUROP minőségi kategóriák alapján, a különböző minőségek közötti sorrend összehasonlítása, és ennek alapján valamilyen kapcsolat kimutatása volt.

Vizsgálataim során különböző idősorokat elemeztem:

- 1970-2008 között a malac, süldő és vágósertés piaci termelői átlagárát,
- 1991-2008 között a malac, süldő, vágósertés és anyakoca felvásárlási átlagárát,
- 2004-2008 között a kukorica, a hízósertéstáp és a vágósertés felvásárlási átlagárát,
- 2004-2008 között a vágósertések havi árainak SEUROP minőségi kategóriák szerinti alakulását.

A vizsgálatokat a következő módszerek segítségével végeztem el: bázis- és láncviszonszámok; szórás; szemi szórás; relatív szórás; rangkorreláció; lineáris trend; exponenciális trend; szezonindex; szezonális eltérés; Holt-féle simítás. Adataimat a KSH és az AKII honlapjáról gyűjtöttem össze.

A DÖNTÉS FUNKCIONÁLIS ELVŰ VIZSGÁLATA CIVIL SZERVEZETEKBE

Szerző: **Pierog Anita**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Szabados György**, egyetemi tanársegéd

A döntés, döntéshozatal mindennapjaink része. Választások, döntések sora a napjaink.

Mit jelent dönteni? Mi a jó döntés? Ezek a kérdések régóta foglalkoztatják az embereket. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az elmúlt kétezer évben számos tanulmány született a döntés témakörét boncolgatva, több területen. Dolgozatom célja a döntési folyamat elemzése, a döntés körülményeinek vizsgálata civil szervezetek esetében.

A döntési mechanizmus vizsgálatát fontosnak tartom. Viszont a legtöbb tanulmány a döntés folyamatát gazdasági társaságok, profitorientált szervezetek esetében készít. De felmerül a kérdés, hogy a gazdasági szervezetek vezetőivel ellentétben egy civil szervezet vezetőjét mi befolyásolja a döntései meghozatalában. Mennyire befolyásolhatja az önös érdek? Hiszen a civil szervezetek, ha van is, profitjukat nem oszthatják szét az alapítók között. És ha nem a saját érdeke vezérli, és nem is a profitmaximalizálás, akkor mégis mi? Kik, vagy mik hatnak a döntéseikre? Dolgozatomban elsősorban erre a kérdésre szeretném megadni választ.

Bemutatom a civil szervezetek kialakulását, működésének sajátosságait. Ezek a sajátosságok irányt mutatnak arra, milyen eltérés van a civil szervezetek és gazdasági társaságok vezetőinek döntési helyzetekben. Elemeztem milyen tényezőket kell figyelembe venni civil szervezet esetében egy-egy szituációban. Természetesen a civil szervezetek működését is számos külső hatás befolyásolja, mint például a kormányzat, versenytársak, partnerek stb. A kérdés az, mennyire mérvadóak ezek a hatások? Milyen mértékben kell figyelembe venni őket a döntések során?

A kutatásomat Hajdú Bihar megyében végeztem. Az általános vizsgálatokon túl a Debreceni Egyetem Agrár-és Műszaki Tudományok Centrumához kapcsolódó civil szervezeteket is vizsgáltam. Vizsgálataimat, elemzéseimet szakirodalmi feldolgozásra, kérdőíves adatfelvételre és mélyinterjúkra építettem.

A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS LAKOSSÁGI IGÉNYEI NAGYCSÉCSEN

Szerző: **Pleszkó Réka**, I. évfolyamos hallgató (MSc)

Konzulens: **Dr. Nagy Géza**, egyetemi tanár

Emberekért az emberekkel lehetne a mottója egy hátrányos helyzetű kisközség fejlesztési programjának. A gazdasági világválság során egyre kevesebb lehetőség nyílik az önkormányzatok előtt hatékony fejlesztési program létrehozására. A megszorító intézkedések és a szűkülő források miatt egyre nehezebb finanszírozni a községek működését, így egyre kevesebb pénzügyi eszköz marad a fejlesztések kivitelezésére. Különösképpen akkor, ha az a község jelentős forráshiánnyal küzd, és a működéséhez szükséges anyagi eszközöket csak a Működésképtelen helyi önkormányzatok egyéb támogatásával, valamint hitel felvételével tudja fedezni.

Dolgozatomban megvizsgálom azon lehetőségeket, főként pályázatokat, melyekkel még az olyan hátrányos helyzetű községek is, mint Nagycsécs, fejlődhetnek. Céлом volt e pályázati lehetőségeket egy fejlesztési programhoz hasonlóan összeállítani. Egy olyan programban, mely igazodik a térség adottságaihoz, számol a fejlesztések környezetre és társadalomra gyakorolt hatásával.

De egy jó program nem készíthető el a lakosság véleményének ismerete nélkül. Ezért közvélemény kutatást végeztem a lakosság körében. A kérdőíveket a lakosság több mint 13%-a töltötte ki, ezzel megjelölve azon súlyponti problémákat, melyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni egy fejlesztési program kialakításánál.

A pályázatok kiválasztásánál figyelembe vettem, hogy egy községben egyszerre kell gondolni az életszínvonal növelésére, a megélhetési lehetőségek bővítésére, másfelől a községbe kell csábítani azon vállalkozókat, akik befektetéseikkel lehetővé teszik a további fejlődést. Ezért a programban szerepelnek infrastruktúrafejlesztő, gazdaságélénkítő pályázatok, valamint a turizmus területére koncentrálódó támogatások is. Nagycsécs fejlődését 21, különböző területet támogató pályázat segítheti elő.

A fejlesztési program sikerességét befolyásolja a fejlesztések kivitelezésének megfelelő sorrendje, hiszen vannak olyan beruházások, melyek elősegítik a következő fejlesztéshez kapcsolódó támogatások elnyerését. Remélem, hogy dolgozatom megírásával rámutathatok egy vidéki kistelepülés problémáira, valamint a község vezetőségének nyújthatok egy lehetséges fejlődési perspektívát és új lendületet építő gondolataik megvalósításához.

MANGALICATERMELŐK VIZSGÁLATA BOOTSTRAP MINTAVÉTELEZÉS ALKALMAZÁSÁVAL

Szerző: **Pocsai Krisztina**, V. évfolyamos hallgató
Konzulensek: **Dr. Balogh Péter**, egyetemi adjunktus
Dr. Szabó Péter, egyetemi docens

Hazánk sertés tenyésztése, azon belül is a mangalica szerepe az elmúlt éveket tekintve jelentős változásokon ment keresztül. Mondhatni a mangalica a „reneszánszát” éli. Az utóbbi években egyre elterjedtebbé vált az őshonos fajta tartása, mert újra megnőtt az igény a tradicionális készítmények iránt. Szükség is van rá, hiszen a magyar állattenyésztés meglehetősen rossz helyzetbe került. Az elmúlt években történt hatalmas takarmányár-növekedések, az uniós csatlakozással bevezetett szigorú állategészségügyi előírások, valamint a szabad kereskedelem nem kedvezett a magyar állattenyésztési ágazatoknak. A mangalicából készült termékek a hagyományos sertés termékektől egészségesebbek, és kiváló minőségű húsának köszönhetően Európa szerte kedveltek, sőt már a világpiacon is érdeklődést mutatnak a készítmények iránt.

Az 1979-ben meglévő 4 db ellenőrzött mangalica tenyészethez képest mára a tenyészetek száma elérte a 160-t, folyamatos növekedés eredményeként. Dolgozatom egyik célja, hogy ezen tenyészetekből kiválasztott termelőket megkérdezve ismereteket szerezzek arról, hogy hogyan látják a mangalica ágazat helyzetét és azon belül a saját helyzetüket a gazdasági válság idején. Valamint információkat szerezni arról, hogy a jövőre vonatkozóan milyen konkrét elképzeléseik és javaslataik vannak, ezzel segítve a Mangalicatenyésztők Országos Egyesületének munkáját.

Dolgozatom első részében fontosnak tartom, hogy általános képet mutassak a világ, az Európai Unió és Magyarország sertés tenyésztésének helyzetéről, majd a mangalica ágazat jelenlegi körülményeit vázolom. Munkám során 13 termelővel sikerült interjút készítenem.

Másik célom az volt, hogy a kérdőíves elemzés adatait felhasználva BOOTSTRAP módszerrel konfidencia intervallum becslést adjak az egy fialásra jutó vágósertések darabszámára. Ennek ismeretében megbecsülhető, hogy évente átlagosan - a fialások számából kiindulva várhatóan mennyi vágósertést állítanak elő a termelők. Az általam számított további paraméterek a következők voltak: medián, interkvartilis eltérés, szórás. A módszer lényege az, hogy valamely becslés pontosságát javítsuk, a hiba eloszlását becsljük elsősorban kismintás esetekben.

TENYÉSZÁLLAT ELŐÁLLÍTÓ SERTÉSTELEPEK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA TÚLÉLÉS-ELEMZÉSSSEL

Szerző: **Soltész Angéla**, V. évfolyamos hallgató
Konzulens: **Dr. Balogh Péter**, egyetemi adjunktus

A világszerte általánossá váló, egyre intenzívebb tenyészállattartás oda vezetett, hogy egy koca hasznos életteljesítménye lerövidült, ebből adódóan a selejtezési arány meghaladja az elfogadható értéket. Pedig igazán jó termelési eredményeket csak nagy szaporaságú, jó anyai tulajdonságú, megfelelően fejlett, jó egészségi állapotú és konstitúciójú tenyészkoca-állománnyal lehet elérni.

Dolgozatomban Hajdú-Bihar megye két sertéstartó telepének adatait vettem össze. Ezekre a telepeken tenyészállat előállítás folyik, azonos genetikai paraméterek és takarmányozási technológia mellett. Elemzésemben a két telep kocaállományának életteljesítmény mutatóit és a selejtezést kiváltó okokat hasonlítottam össze. Végső célom volt, hogy megvizsgáljam azt, hogy a két telep között kimutatható-e valamely szempontból statisztikailag igazolható különbség.

A vizsgált kocák száma több mint 9000 darab volt, a vizsgálatba vont időszak 2001-től 2009-ig terjedt. Mind a termelésben lévő, mind a selejtezésre került állományok adatait figyelembe vettem számításaim során. A selejtezéseknél három kategóriát alakítottam ki: öregség, elhullás, egyéb ok. A telepek és a selejtezési okok között a különbséget Kaplan-Meier elemzéssel vizsgáltam (túlélési és hazard függvényeket alkalmaztam), a szignifikáns különbséget pedig log rank teszttel mutattam ki.

Eredményeim alapján elmondható, hogy a különböző telepek között – a kocaállományok termelését tekintve – kimutatható szignifikáns eltérés.

MÉZFOGYASZTÓI SZOKÁSOK VIZSGÁLATA DEBRECENBEN

Szerző: **Som János**, II. évfolyamos hallgató (BA)

Konzulens: **Árváné Ványi Georgina**, tudományos segédmunkatárs

Napjainkban tudományos kutatások támasztják alá, hogy a fogyasztók egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek az egészséges táplálkozásra. Ezáltal egyre többet használják a mézet, mint természetes édesítőt. A fogyasztók számára a méz elsősorban természetes édesítőszer, egészséges táplálkozásuk fontos eleme. Statisztikák és korábbi kutatások szerint a mézfogyasztás Magyarországon nagyon alacsony és alkalmoszerű, meglehetősen kötődik az egészségmegőrzéshez, a betegségek megelőzéséhez.

Az elmúlt időszakban a mézzel, elsősorban a bolti mézekkel kapcsolatban szinte állandósultak a méz minőségével összefüggő botrányok. A fogyasztók korábban nagy arányban vásároltak mézet hipermarketekben, azonban ezek után inkább a termelői méz felé fordultak. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület (OMME) méhész tagjai részére rendelkezésre állnak különböző minőséget tanúsító védjegyek azonban ezek fogyasztói ismertsége sajnos még nem megfelelő.

A téma aktualitása több okból is indokolt. Egyrészt a méz teljes mértékben illeszkedik az élelmiszerpiacon uralkodó egészséges fogyasztói magatartás trendjébe, másrészt a méz minőségével kapcsolatban felmerült problémák is indokolják a vizsgálatokat. A méz piaci helyzete meglehetősen ingatag az elmúlt időszakokban, az ágazat igen komoly problémákkal küzd, ilyen például a mézhamisítás ténye, ami még a napi sajtóban is elég sűrűn megjelenik.

A dolgozat elkészítéséhez primer kutatást végeztem Debrecenben. Célom azt volt, hogy megismerjem a méz fogyasztására és vásárlására vonatkozó szokásokat, valamint a méz minőségére és a minőségbiztosító jelölések ismertségére vonatkozó fogyasztói ismereteket. Kérdőíves megkérdezést egy debreceni hipermarketben végeztem. A begyűjtött kérdőívek feldolgozása a tudományos megalapozottság érdekében statisztikai módszerekkel történt az SPSS program segítségével.

Dolgozatomban megvizsgálom, hogy a fogyasztók hogyan állapítják meg a méz minőségét, mi jelenti számukra a minőséget a mézzel kapcsolatban. Rákérdeztem befolyásolták-e őket a botrányok, hallottak-e egyáltalán róla.

Emellett vizsgálom azt is, hogy a mézzel kapcsolatban a fogyasztók milyen tévhitekben hisznek, milyen információik vannak a mézről, mint élelmiszerről. Vizsgálom továbbá a különböző fajtamézek ismertségét, kedveltségét a megkérdezettek között.

ÁSVÁNYVÍZ FOGYASZTÁSI SZOKÁSOK MARKETINGELEMZÉSE STATISZTIKAI MÓDSZEREKKEL

Szerző: **Szakács Viktor**, II. évfolyamos hallgató (BA)
Konzulens: **Dr. Kovács Sándor**, egyetemi tanársegéd

Az ásványvíz olyan víz, amely ásványokat és egyéb oldott anyagokat tartalmaz, amelyek sajátos ízt és gyakran gyógyhatást kölcsönöznek neki. A szervezetnek számos olyan anyagra van szüksége, amelyet nem biztos, hogy felveszünk a táplálékkal együtt, de megtalálható az ásványvízben. Az elmúlt két évtized alatt sokszorosára nőtt az ásványvizek iránti kereslet. Magyarországon egyre többen úgy vélik, hogy szomjunk oltására a természetes, tiszta és ásványi anyagokat is tartalmazó ásványvíz a jó alternatíva. Magyarország a világ egyik ásványvízforrásokkal leginkább megáldott része. Dolgozatomban elsősorban a belső alkalmazásra, emberi fogyasztásra szánt élelmiszerként fogyasztott palackozott vizekkel, azon belül is a természetes ásványvizekkel foglalkoztam. Vizsgálatomhoz a kérdőíves megkérdezési módszert alkalmaztam. A kérdőíves fogyasztói felmérést Debrecenben 200 fő megkérdezésével végeztem el nem véletlen mintavételi technikát alkalmazva. A kérdőív nyílt, valamint zárt kérdéstípusból állt, amelyet 1-től 5-ig terjedő skálán kellett értékelniük a válaszadóknak. A dolgozatomban az alapvető csoportképző ismérvekre egyszerű statisztikai módszerekkel összefüggés-vizsgálatokat végeztem, majd ezután többdimenziós keresztábra-elemzéssel részletesen feltártam a fogyasztás az ismérvek, valamint a marketingeszközök közötti kapcsolatokat. Vizsgálataim során a Kruskal-Wallis, a Chi-négyzet, valamint a Mann-Whitney próbákat használtam, illetve loglineáris elemzést alkalmaztam. Elemzéseimből kiderült, hogy az egyes szegmensek milyen szempontok szerint választják ki a számukra legjobban megfelelő ásványvizet a megannyi fajta közül, és milyen formában és mennyiségben fogyasztják azokat. Kutatásom alapján kiderült, hogy például a megkérdezettek közül a nők szinte mindegyike a szénsavmentes ásványvizet részesíti előnyben a szénsavassal szemben, ugyanakkor a férfiak pont ellenkezőleg, inkább a dús vizeket fogyasztják. Kimutatható volt, hogy különös módon, az életkor növekedésével egyre kevésbé fontos az ár, amely szerint a fogyasztók az ásványvizet választják. A válaszadók közül megfigyelhető volt, hogy a nők a választás során sokkal inkább figyelembe vették az ásványi anyag tartalmát, mint a férfiak, ezzel szemben a férfiakra a reklámok nagyobb százalékban hatottak, mint a nőkre.

JEGYZETEK

JEGYZETEK